

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Daniely Zemanové a soudců Zdeňka Kühna a Miloslava Výborného v právní věci žalobce: **J. W.**, zast. JUDr. Jaroslavem Savkem, advokátem se sídlem 28. října 851/26, Teplice, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 24. 5. 2013, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 14. 4. 2014, čj. 42 Ad 12/2013 - 42,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Ustanovenému zástupci žalobce, JUDr. Jaroslavu Savkovi, advokátovi, **s e p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 2 600 Kč, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobci (dále jen „stěžovatel“) byl od 10. 6. 2009 přiznán plný invalidní důchod. Po kontrole provedené v lednu 2013 byl jeho zdravotní stav a pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti přehodnocen, rozhodnutím ze dne 21. 3. 2013 mu byl podle § 56 odst. 1 písm. d) a § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) snížen důchod pro invaliditu třetího stupně na invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně. Pokles pracovní schopnosti byl stanoven na 50 %. Tento závěr byl potvrzen i druhostupňovým rozhodnutím žalované, označeným v záhlaví rozsudku, námitky stěžovatele byly zamítnuty.

[2] Stěžovatel proti rozhodnutí žalované podal žalobu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“). Namítal, že jeho zdravotní stav se od předchozího posouzení žalovanou nezlepšil, nesouhlasí proto se snížením stupně invalidity. Krajský soud po provedení povinného důkazu posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „Posudková komise MPSV“) žalobu zamítl.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalované

[3] Stěžovatel podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Po ustanovení zástupce doplnil, že ji podává z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Namítal, že posudková komise MPSV nevycházela při posuzování zdravotního stavu stěžovatele z aktuálních lékařských nálezů, ale z vyšetření provedených 13. 8. 2008 a 17. 12. 2009. Krajský soud dále nepřihlédl ke stěžovatelem zaslánému vyšetření ze dne 21. 2. 2014 MUDr. J. G. z Nemocnice Teplice s odůvodněním, že bylo soudu zasláno pozdě. Pokud posudková komise MPSV dospěla k závěru, že předchozí posouzení zdravotního stavu stěžovatele bylo ve smyslu stupně invalidity nadhodnocené, měl být proveden znalecký posudek. Bez něho nebylo možno zjistit skutečný stav, neboť zpracovatelé posudků z roku 2009 a 2010 se k nynějším posudkům nemohli vyjádřit. Objektivně existuje rozpor mezi názorem, zda předchozí posouzení bylo nadhodnocené, nebo naopak to současné je podhodnocené. Tento rozpor je možno odstranit pouze znaleckým posudkem znalce z oboru zdravotnictví. Ze všech uvedených důvodů stěžovatel navrhl zrušení napadeného rozsudku krajského soudu.

[4] Žalovaná podala ke kasační stížnosti obecné vyjádření, ve kterém poukázala na povinnost krajského soudu vycházet ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. K tomuto datu hodnotila zdravotní stav stěžovatele i posudková komise MPSV. Řízení o invaliditě stěžovatele proběhlo zcela v souladu se zákonem, posudkoví lékaři komise MPSV i žalované se shodli na stejné míře poklesu pracovní schopnosti stěžovatele, tj. o 50 %, žalovaná proto navrhla kasační stížnost jako nedůvodnou zamítnout.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[5] Nejvyšší správní soud nenalezl žádné formální vady či překážky pro projednání kasační stížnosti, a proto přezkoumal v záhlaví označený rozsudek krajského soudu v rozsahu a v rámci kasační stížností uplatněných důvodů. Ověřil přitom, zda napadené rozhodnutí či řízení jeho vydání předcházející netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Námitka neúplného nebo nepřesvědčivého posouzení zdravotního stavu stěžovatele v řízení o dávkách důchodového pojištění se podle judikatury Nejvyššího správního soudu posuzuje jako námitka jiné vady řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, čj. 4 Ads 13/2003-54, ze dne 3. 4. 2013, čj. 6 Ads 158/2012-24, nebo ze dne 13. 11. 2013, čj. 6 Ads 45/2013-25).

[7] Podle § 75 odst. 1 s. ř. s. soud při přezkoumání (správního) rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí správního orgánu, tedy v projednávané věci ke dni 24. 5. 2013. Podle § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec invalidní pro invaliditu druhého stupně, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %; poklesla-li pracovní schopnost pojištěnce nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně. Podle § 39 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění platí,

pokračování

že při určování poklesu pracovní schopnosti se vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu: a) zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, b) zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, c) zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, d) schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, e) schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35% a nejvíce o 69%, f) v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70% též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.

[8] Posouzení míry poklesu pracovní schopnosti je otázkou odbornou a rozhodnutí soudu závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud si proto nemůže učinit úsudek o této otázce sám. Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci provádění sociálního zabezpečení, posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudkové komise jsou oprávněny posoudit pokles pracovní schopnosti a zaujmout posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. Posudkové řízení je specifickou formou správní činnosti (srov. § 16a zákona č. 582/1991 Sb.) spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Postup posudkového orgánu, jehož hlavním obsahem je posudková činnost, předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství. I tyto posudky nicméně hodnotí soud jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v ustanovení § 77 odst. 2 s.ř.s., zejména zda splňují požadavek úplnosti a přesvědčivosti; vypořádávají se se všemi rozhodujícími skutečnostmi, včetně těch, jež namítá posuzovaný; a zda je z nich zřejmé, že zdravotní stav posuzovaného byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace. Posudkový závěr musí být náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý a srozumitelný i pro správní soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné lékařské znalosti. Soud ověřuje, zda posudek PK MSPV je úplný a přesvědčivý ve výše uvedeném smyslu. Pokud má soud o úplnosti či jakékoliv další náležitosti posudku pochybnosti, může uložit vypracování revizního posudku soudem ustanoveným znalcem z oboru posudkového lékařství.

[9] Procentní míru poklesu pracovní schopnosti posudková komise hodnotí podle charakteru zdravotního postižení na základě vyhlášky č. 359/2009 Sb., přičemž zdravotní postižení podřadí podle jeho druhu a intenzity pod příslušnou kapitolu, oddíl a položku přílohy k této vyhlášce, a současně odůvodní stanovenou míru poklesu pracovní schopnosti v rámci zde stanoveného rozpětí, včetně případného navýšení podle § 3 této vyhlášky. (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, čj. 4 Ads 13/2003-54, ze dne 6. 8. 2008, čj. 3 Ads 45/2008-46, ze dne 3. 4. 2013, čj. 6 Ads 158/2012-24, nebo ze dne 13. 11. 2013, čj. 6 Ads 45/2013-25).

[10] Nejvyšší správní soud ověřil z protokolu o jednání PK MPSV ze dne 23. 1. 2014, a z posudku vypracovaného téhož dne, které jsou součástí spisu krajského soudu (čl. 26 – 30), že stěžovatel byl jednání posudkové komise přítomen, byl seznámen se základním výčtem podkladů, které měla komise k dispozici, a byl zde vyšetřen odbornou lékařkou z oboru ortopedie. Posudková komise měla pro posouzení zdravotního stavu stěžovatele k dispozici posudkový spis Okresní správy sociálního zabezpečení s doloženými odbornými nálezy, zdravotní dokumentaci stěžovatele zapůjčenou obvodní lékařkou MUDr. G., lékařské nálezy obsažené ve spisu krajského soudu a lékařské nálezy předložené stěžovatelem při jednání PK MPSV. V posudkovém zhodnocení PK MPSV uvedla, že vycházela zejména z nálezu obvodní

lékařky MUDr. G. ze dne 21. 12. 2012, z ortopedických nálezů MUDr. D. (poslední z 17. 12. 2009), ze zprávy o hospitalizaci na ortopedickém oddělení vypracované primářem MUDr. G. ze dne 23. 2. 2011, z ortopedického vyšetření MUDr. Ing. K. ze dne 14. 6. 2013, z ortopedického vyšetření (bez uvedení jména lékaře) ze dne 22. 1. 2014, z neurologického nálezu MUDr. V. ze dne 17. 1. 2014.

[11] Posudkový závěr tedy byl učiněn s přihlédnutím k uvedeným zprávám a odpovídá jejich obsahu. Dle PK MPSV ze všech zmíněných lékařských zpráv vyplývá diagnóza -degenerativní kloubní postižení, oboustranná arthrosa kyčelních kloubů III. stupně a počínající arthrosa kolenních kloubů. Toto onemocnění je podle posudkové komise rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti. Míru tohoto poklesu stanovila PK MPSV dle přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kapitoly XIII – postižení svalové a kosterní soustavy, oddíl A – arthropatie, položka 1 – osteoartróza, písmeno c) – těžké postižení. Jde o postižení dvou a více nosných kloubů dolních končetin, především kloubů kyčelních, kde je prokázán III. stupeň degenerativních změn, funkce kyčelních kloubů ale není těžce omezena. Nebyla zjištěna rychle progredující nebo erosivní osteoartróza, nekrosa kostí nebo instabilita kloubů. PK MPSV při zařazení onemocnění stěžovatele podle uvedené položky zohlednila i počínající postižení kloubů kolenních a vertebrogenní bolestivý syndrom bez radikulárního postižení. Míra poklesu pracovní schopnosti podle uvedeného zařazení činí 50 %, byla stanovena na horní hranici rozmezí 40 – 50 %.

[12] Nejvyšší správní soud tedy nepřisvědčil námitce, dle které PK MPSV nevycházela při posuzování zdravotního stavu stěžovatele z aktuálních lékařských nálezů. Výše uvedený seznam lékařských zpráv, které měla PK MSPV k dispozici, a závěr, který odpovídá jejich obsahu, to jednoznačně vyvrací. Nedůvodná je i námitka, že krajský soud nepřihlédl ke stěžovatelem předloženému vyšetření ze dne 21. 2. 2014 vypracovanému MUDr. G. Jak je výše uvedeno, krajský soud hodnotí zdravotní stav stěžovatele prostřednictvím PK MSPV, která zprávu o uvedeném vyšetření měla k dispozici a označila ji dokonce za jeden z rozhodujících podkladů pro svůj posudkový závěr.

[13] Stěžovatel dále namítl, že vzhledem k rozporu předchozího posouzení zdravotního stavu stěžovatele z roku 2009 a 2010 a současného posouzení mělo být soudem zadáno provedení znaleckého posudku z oboru zdravotnictví. K této námitce Nejvyšší správní soud odkazuje na skutečnosti uvedené v odstavci 8 tohoto rozhodnutí, ve kterém je podrobně vysvětleno postavení a činnost Posudkové komise MPSV. Podle zde uvedeného § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. je správní soud povinen při přezkumu rozhodnutí o dávce důchodového pojištění, která je podmíněna nepříznivým zdravotním stavem, nechat prvotně prověřit zdravotní stav a pracovní schopnost prostřednictvím posudkové komise MPSV. Důkaz dalším znaleckým posudkem provádí v situaci, kdy posudek vypracovaný PK MPSV není dle jeho názoru dostačující či přesvědčivý.

[14] Taková situace však v projednávané věci nenastala. Posudkový lékař posoudit postižení kloubů stěžovatele v roce 2010 podle kapitoly XV, oddíl B, položka 9 písm. c) přílohy k vyhlášce č. 359/2010 Sb., tj. jako ztuhnutí dvou kloubů s ohledem na lokalizaci, příznivost či nepříznivost postavení v postižených kloubech a dopad na funkci končetin. Při aktuálně provedeném posouzení se však posudkoví lékaři okresní správy sociálního zabezpečení, žalované i PK MSPV shodli na tom, že postižení stěžovatele mělo být posouzeno jako těžká osteoartróza, funkčně těžké postižení dvou a více velkých nosných kloubů se značným omezením pohybových schopností a celkové výkonnosti při středně těžkém zatížení, s omezením některých denních aktivit (kapitola XIII, oddíl A, položka 1 písm. c/ výše uvedené vyhlášky).

pokračování

Posudkoví lékaři ve všech stupních nyní prověřovaného řízení odůvodnili, proč postižení stěžovatele neodpovídá původně stanovenému podřazení a ohodnocení. Odkázali na zprávy odborných lékařů, ze kterých vyplývá, že i přes těžké postižení zejména obou kyčelních kloubů stěžovatele arthrozou, nelze omezení funkčnosti kloubů označit za ztuhnutí. Nejvyšší správní soud se ztotožnil se závěrem krajského soudu, který toto hodnocení PK MPSV považoval za dostatečné a přesvědčivé, a neshledal proto důvod pro provedení revizního znaleckého posouzení.

[15] Správní soud je povinen rozhodovat na základě úplně zjištěného skutkového stavu, který je dostatečným podkladem pro jeho rozhodnutí. Soud je tedy před přijetím rozhodnutí povinen pečlivě zvážit, zda tuto povinnost splnil a v pochybnostech je namíste důkazy doplnit. Pokud však žádné pochybnosti nemá, potom by vyžadování dalších důkazů, které již nejsou nezbytně nutné, bylo v rozporu s dalšími povinnostmi soudu, například postupovat v řízení plynule a efektivně. Krajský soud v projednávané věci vycházel ze skutkového stavu, který nezbuzoval pochybnosti ohledně jeho úplnosti či jednoznačnosti. Posudek PK MSPV byl proveden v souladu se zákonem, lékaři vycházeli kromě výsledků vlastního vyšetření ze všech dostupných zpráv o zdravotním stavu stěžovatele, včetně těch, které jim předložil on sám. Zdravotní stav stěžovatele byl v průběhu řízení posouzen celkem třemi posudkovými subjekty, jejich závěry se shodují. Podali též srozumitelné a přesvědčivé vysvětlení, proč zdravotní stav stěžovatele podřadili pod jiné ustanovení přílohy vyhlášky č. 359/2010 Sb., než bylo zvoleno v minulosti.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Námitky stěžovatele nebyly z výše uvedených důvodů shledány důvodnými a Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1, věty druhé, s. ř. s. zamítl.

[17] Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

[18] Ustanovenému zástupci náleží odměna za dva úkony, tj. převzetí věci (včetně osobního jednání se stěžovatelem dne 24. 7. 2014) a doplnění kasační stížnosti, dle § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhl. č. 177/1996 Sb., což činí za použití § 9 odst. 2 stejné vyhlášky 2000 Kč (1000 Kč za každý úkon). Po připočtení náhrady režijních nákladů ve výši 600 Kč (2 x 300 Kč) činí celková částka odměny a nákladů ustanoveného zástupce 2600 Kč, které mu budou vyplaceny na jeho účet podle výroku III. tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. července 2015

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu